

Early Mincha- Mimic or Commemorate?

Background

מסכת ברכות דף כ"ו עמוד ב - איתמר, רבי יוסי ברבי חנינא אמר: תפלות אבות תקנום; רבי יהושע בן לוי אמר: תפלות כנגד תמידין תקנום. תניא כוותיה דרבי יוסי ברבי חנינא,.... ותניא כוותיה דרבי יהושע בן לוי:.... ואיזו היא מנחה גדולה - משש שעות ומחצה ולמעלה; ואיזו היא מנחה קטנה - מתשע שעות ומחצה ולמעלה. .... אלא: תפלות אבות תקנום, ואסמינהו רבנן אקרבתות.

רש"י [שם] ד"ה "מנחה גדולה" - אם בא להקדים תמיד של בין הערבים, אינו יכול להקדימו קודם שש שעות ומחצה, דבין הערבים כתיב ביה מכי ינטו צללי ערב, משהחמה נוטה למערב, דהיינו משש שעות ומחצה ולמעלה, דאמר מר: חצי שש וחצי שבע - חמה עומדת בראש כל אדם, באמצע הרקיע (פסחים דף צ"ד א').

מנחה קטנה - זמן תמיד של בין הערבים בכל יום מתשע שעות ומחצה ולמעלה, כדתנן בתמיד נשחט (דף נח א): נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשע ומחצה, והתם מפרש טעמא.

Source

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלת המנחה סימן רלג/א - מי שהתפלל תפלת המנחה לאחר ו' שעות ומחצה ולמעלה, **יצא. ועיקר זמנה** מט' שעות ומחצה ולמעלה

Reason

משנה מסכת פסחים פרק ה משנה א

תמיד נשחט בשמנה ומחצה וקרב בתשע ומחצה.

בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמנה ומחצה בין בחול בין בשבת.

חל ערב פסח להיות בערב שבת **נשחט בשש ומחצה** וקרב בשבע ומחצה והפסח אחריו:

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נח עמוד א - מנא הני מילי? - אמר רבי יהושע בן לוי: דאמר קרא "את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים", חלקהו לבין שני ערבים, שתי שעות ומחצה לכאן שתי שעות ומחצה לכאן, ושעה אחת לעשייתו. מתיב רבא: בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה, וקרב בשמונה ומחצה, בין בחול בין בשבת. ואי סלקא דעתך בשמונה ומחצה דאורייתא - היכי מקדמינן ליה? - אלא אמר רבא: מצותו דתמיד משינטו צללי ערב. מאי טעמא - דאמר קרא בין הערבים - מעידנא דמתחיל שמשא למערב. הלכך, בשאר ימות השנה דאיכא נדרים ונדבות, דרחמנא אמר עליה חלבי השלמים ואמר מר: (עליה חלבי השלמים) - עליה השלם כל הקרבנות כולם - מאחרין ליה תרתי שעי, ועבדינן ליה בשמונה ומחצה. בערבי פסחים, דאיכא פסח אחריו - קדמינן ליה שעה אחת, ועבדינן ליה בשבע ומחצה. חל ערב פסח להיות ערב שבת, דאיכא נמי צלייתו דלא דחי שבת - מוקמינן ליה אדיניה בשש ומחצה.

משנה ברורה סימן רל"ג ס"ק א - דתפלת המנחה כנגד תמיד של בין הערבים תקנוה **וזמן שחיטתו**

מדאורייתא התחלתו אחר שש שעות ומחצה דהיינו חצי שעה אחר חצות היום ורק משום כדי שיהיו יכולין להקריב קרבנות יחיד מקודם [שאחר התמיד של בין הערבים אסור להקריב שום

קרבן] **לכן היו מאחרין הקרבנות בכל יום עד ט' שעות ומחצה לבד מערב פסח שחל להיות בע"ש** [ב] שהיו שוחטין התמיד בשש שעות ומחצה, וע"כ עיקר זמן תפלת המנחה לכתחלה הוא מט' ומחצה ולמעלה כנגד התמיד שהיו מקריבין בכל יום, ומ"מ אם התפלל משש ומחצה ולמעלה יצא אחרי דעיקר זמנו של תמיד מדאורייתא מתחיל מאותו זמן [ג] ויש מהראשונים שמקילין לכתחלה משש שעות ומחצה ולמעלה [ד] ועכ"פ אם רוצה לאכול או לצאת לדרך [ה] או שעתה יוכל להתפלל עם הצבור ואם ימתין על מ"ק לא יהיה לו מנין לכו"ע מותר להתפלל לכתחלה משש שעות ומחצה ולמעלה:

Conclusion

<p>רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ג הלכה ב- כבר אמרנו</p> <p>שתפלת המנחה כנגד תמיד של בין הערבים</p> <p>תקנו זמנה, ולפי שהיה התמיד קרב בכל יום בתשע שעות ומחצה תקנו זמנה מתשע שעות ומחצה והיא הנקראת מנחה קטנה, ולפי שבערב הפסח שחל להיות בערב שבת היו שוחטין את התמיד בשש שעות ומחצה, אמרו שהתפלה מאחר שש שעות ומחצה יצא, ומשהגיע זמן זה הגיע זמן חיובה וזו היא הנקראת מנחה גדולה.</p> <p>בית יוסף אורח חיים סימן רלג/א וזמנה משש שעות ומחצה ולמעלה עד הלילה וכו'. - אבל הרמב"ם כתב... נראה מדבריו</p> <p>שעיקר תקנת זמן תפלת המנחה דלכתחלה היא מתשע שעות ומחצה ולמעלה וזמן מנחה גדולה שאמרו היינו לומר שאם התפלה תפלת המנחה משהגיע אותה שעה יצא ידי חובתו. וכן נראה ממה שכתב אחר כך (סי' רלד) שהורו הגאונים שאין ראוי להתפלל רשות אלא הגדולה וכן הדין נותן מפני שהיא כנגד דבר שאינו תדיר בכל יום:</p>	<p>שו"ת הרא"ש כלל ד סימן ט - ותפלת המנחה זמנה מכי ינטו צללי ערב, דהיינו מו' שעות ומחצה ולמעלה; כדאמרינן: צלותא דאברהם מכי משחרי כותלי. ולפי המנהג שאתם מקריבין מנחת חובה ומנחת נדבה, יראה לי דכיון שהגיע זמן המנחה, לא יתכן שיהיה הראשונה נדבה. .... ומ"מ נראה בעיני, אחר שהגיע זמן תפלה יצא לאלתר, ... ועוד ראייה מהא דאמרינן (שם כח): אם לא התפלל מוסף עד שהגיע זמן המנחה, מתפלל של מנחה ואח"כ מתפלל של מוסף;</p> <p>טור אורח חיים הלכות תפלת המנחה סימן רלג - וזמנה משש שעות ומחצה ולמעלה</p> <p>בית יוסף אורח חיים סימן רלג/א וזמנה משש שעות ומחצה ולמעלה עד הלילה וכו'. - ומדבריו רבינו [916] נראה דזמן מנחה לכתחלה הוא משש שעות ומחצה ולמעלה וכן נראה מדבריו</p> <p>תשובת הרא"ש</p>
---	--

2 more examples

1- Duchening at Neila

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק ד - אימתי הוא נעילה? רבנן דקיסרין אמרין איתפלגון רב ור' יוחנן רב אמר בנעילת שערי שמים, ור"י אמר בנעילת שערי היכל

<p>בית יוסף אורח חיים סימן תרכג- והר"ן (ו: ד"ה ירושלמי)... אלא שבמקום ר' יוחנן כתב שמואל ומכל מקום כתב וזה לשונו והוי יודע שיש מי שפוסק כשמואל וכן כתב הר"מ מרוטנבורק ז"ל... וכ"כ רבינו יהודה בשם ר"י.... וכתבו עוד נ"ל שאין לדקדק דלרב תהא תפלת נעילה דוקא בלילה מדקאמר תפלת נעילה פוטרת של ערבית</p> <p>ברכי יוסף אורח חיים סימן תרכג/ב/דין ה- ש נוהגים שמאריכים בנעילה ונושאים כפים בלילה, ויש להם למה שיסמוכו. הרב שאלת יעבץ סי' נ"א. ונסתייע שם מדברי מהרי"ל. ועמ"ש בעניותנו לעיל סי' קכ"ט בס"ד. ובספר ב"ח ובספר יד אהרן שקלי וטרו בפלוגתא דרב ור"י ודברי הפוסקים. ועמ"ש</p>	<p>תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת תענית פרק ד/א- מתני' בשלשה פרקים הכהנים נושאים את כפיהן ארבעה פעמים ביום בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילת שערים בתעניות ובמעמדות וביוהכ"פ: גמ' את ש"מ תלת;.... ואין נשיאת כפים בלילה אלא ביום.</p> <p>בית יוסף אורח חיים סימן תרכג- אית לן למימר נעילת שערי שמים דהא איתקש נשיאות כפים לשירות; מה שירות ביום אף נשיאות כפים ביום... וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם שכתב בפרק א' מהלכות תפלה (ה"ז) שתפלת נעילה מתפללין אותה אחר תפלת המנחה סמוך לשקיעת החמה ובפרק ג' (ה"ו) כתב תפלת נעילה זמנה כדי שישלים אותה סמוך לשקיעת החמה: והר"ן (ו: ד"ה ירושלמי) כתב גם כן הירושלמי הזה... אבל מדברי הר"ף נראה שהלכה כרב... וכן כתב המרדכי (סי' תשכז) דין תפלת נעילה להתפלל אותה ביום ומה שנהגו להתפלל אותה בלילה ודאי לא הנהיגו אבותינו כן אלא שמפני שהחזנים מושכין עד הלילה סבורים שבדין עושים עכ"ל וכ"כ הגהות מיימו בפרק ג' מהלכות תפלה (אות ה) על דברי הרמב"ם כן כתב הר"מ והנהיג והורה הלכה למעשה שאין להתפלל תפלת נעילה אלא ביום, וכ"כ רבינו יהודה בשם ר"י והביא ראיות לדבר ובסוף דבריו כתב נראה שאין להתפלל נעילה ולא לעלות לדוכן אלא ביום מהיקשא דלשרתו (דברים י ח) ובודאי לא הנהיגו אבותינו כך אלא שהחזנים האריכו עד הלילה וסוברים שכדין עושין: ... מתוך דברים הללו יתבאר לך דלדין דמפשינן טובא ברחמי היה צריך להקדים ולהתפלל אותה מבעוד יום הרבה כדי שיגמור החזן חזרת התפלה ביום ולפחות שתהא נשיאות כפים ביום אלא דאם כן היינו צריכין להקדימה מבעוד יום טובא לפי שאנו מרבים בסליחות ואנן בעינן שיתפלל אותה מכי חמינן שמשא בריש דיקלא ולפיכך נראה שיש לשליח צבור לקצר בסליחות ופסוקים שבאמצע התפלה וגם אין לו למשוך בתפלת נעילה כל תיבה ותיבה כדרך שמושך בשאר תפלות וסעד לדברי מצאתי בהגהות מיימו בהלכות שביתת עשור (בסופו ד"ה צריך) וזה לשונו לפעמים לא היה הר"מ אומר אבינו מלכנו</p>
--	---

<p>הריטב"א בחי' תעניות (כו) א). ודוק היטב.</p>	<p>של מנחה עד אחר נעילה כדי להתפלל ביום וכן כל הפזמונים שאומרים בנעילה פעמים היה מדלגם עד אחר ברכת כהנים כדי שתהא נשיאות כפים ביום ואז היה מושך בפזמונים עד הלילה ואחר כך אומר אבינו מלכנו שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תרכ"ג/ה - נושאים כפים בנעילה (והמנהג במדינות אלו שלא לישא כפים, הסבר המשנה ברורה ס"ק ט - שלא ישא כפיו - ואפילו אם הוא עדיין בודאי יום מפני שכמה פעמים נמשך סיום התפלה עד הלילה לפיכך נהגו שלא לישא כפים בשום פעם.</p>
--	--

2- Lechem Mishneh on Shabbat

<p>הרמ"א [שם] * ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית (יט) <ד> פחות מככר אחד (כ) שלם (טור ומרדכי פ' כ"כ). ומזה פשט המנהג להקל לבצוע בסעודה שלישית רק בככר א' שלם, הסבר המשנה ברורה ס"ק יט - דביום ששי ירד המן לכל אחד שני עמרים ומכל עומר עשו ב' ככרות הרי ד' לב' עמרים אכל אחד בע"ש ואחד בליל שבת ואחד בבוקר הרי נשאר לו רק אחד שלם לסעודה ג</p>	<p>שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רצ"ד - א"צ לקדש בסעודה שלישית, אבל צריך לבצוע על שתי ככרות. הרמ"א - הגה: ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות (אבודרהם ומיימוני)... אבל יש להחמיר ליקח שנים. הסבר המשנה ברורה ס"ק יח - ...אבל שתי ככרות צריך דכל הסעודות שאדם סועד ביום השבת שוות:</p>
---	---